

1. čtení: L 11,1-13

Hlavní čtení L 11,9-13:

A tak vám pravím: Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno. Což je mezi vámi otec, který by dal svému synu hada, když ho prosí o rybu? Nebo by mu dal štíra, když ho prosí o vejce? Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho o to prosí!“

Milí bratří, milé sestry,

prosít o něco považuje mnoho lidí za slabost. Raději se bez toho obejdou, než aby poprosili; zdá se jim, že by si tím zadali, ano — ponížili by se. „Prosít se nebudu“, říkáváme, a hledáme skulinu, jak místo prosby žádat. Protože prosít o něco znamená skutečně být vydán na milost či nemilost toho, koho prosíme.

Prosbu je možno splnit či ne, vyslyšet nebo oslyšet. Žádám však o něco, na co mám nárok, co mi dáno být musí - a není-li, pak existuje řada instancí, kde si to mohu vynutit. A tak si žádáme toho, na co máme právo a snažíme se mít těch práv co nejvíce, ale prosít o něco, to ustupuje do pozadí a zůstává vyhrazeno žebrákům, potulným vandrákům a podobným.

A ovšem - také dětem. Děti umějí prosit, často bez jakýchkoliv zábran. A i když jsou odmítnuty, prosí znovu a znovu - a my jim nakonec vyhovíme, abychom měli pokoj. Pro neodbytnost a vytrvalost jim vyhovíme. A děti to vědí a využívají toho (někdy by se skoro chtělo říci, že toho zneužívají), prosí bez ustání, žebroní („dyndají“, jak se říkává) a i když jim jednou nevyhovíme, přece přijdou znovu a znovu.

Nevědomky tak naplňují výzvu Ježíšovu: „Proste, a bude vám dáno“. Ježíš tu připomíná, že Boha můžeme jen prosit. On není náš rovnocenný partner, ke kterému můžeme uplatnit nárok - před ním jsme jako malé děti před rodiči. Na Pánu Bohu si nic nevyvzdorujeme, ani nekoupíme; on nemá vůči nám žádných povinností. Ale smíme a máme ho prosit - skrze Krista, vždyť on v Kristu se dobrovolně stal naším Otcem, přijal nás za děti a jako jeho děti se smíme k němu s důvěrou obracet. A o tom mluví ten oddíl, který jsme četli: Boha není zbytečné a marné prosit, On prosby vyslychá! Je někdo na tomto světě, kdo náš hlas, naše zoufalé volání slyší. Když naše síly mizí, když naše nároky nebere nikdo vážně, a když už nevíme kudy kam, je tu někdo, kdo slyší naše prosby. Není marné k němu volat.

Ježíš učí své učedníky se modlit. Všimněte si, že v modlitbě, která nese Ježíšovo jméno, není mnoho díkůvzdání, ale jedna prosba za druhou. Proto také začíná oslovením Otče; je to volání dětí svému Oci v nebesích. Znovu tu zazní myšlenka společenství Božího lidu jako rodiny, Božích dětí. Jenom tato rodina může k Bohu volat jako k Oci, jedině oni mají dost sil na to, aby předstoupili před Boha jako ti, co nic nemají. Ale jako takoví - to jim Ježíš nyní připomene, mohou o všechno prosit!

Měli bychom vědět: nestojíme před Bohem jako onen pyšný farizej, který se postaví v chrámu a vykládá Pánu Bohu, jak je dobrý a co všechno dělá a jakými skutky naplňuje Boží přikázání. Dokonce řekne, že je lepší, než Pán Bůh chce. Ale když čteme ten příběh, nemůžeme nepostřehnout, že ten muž ani nevzdává Bohu chválu, ani neprosí - on vlastně Pána Boha už nepotřebuje, on si stačí sám se svými dobrými skutky. V tom není víry ani za mák. Ježíš, když učí učedníky modlit, varuje je před pýchou dobrých skutků. Vede je k poznání, že nemají nárok na Boží přízeň. V tom příběhu prosícího muže je zřetelně naznačeno, že nemá co dát. Něčeho se mu nedostává, a to dost podstatně.

Jako modlitebníci jsou Kristovi učedníci v pozici prosebníků, v postavení nic nemajících vůči Bohu, byť byli po světsku sebemajetnější. Učí tu tedy Ježíš své učedníky pokoře. Nic nemají a nemohou nic nikomu dávat. Nemají ani nárok na Boží pomoc a nemohou požadovat jeho přispění. A přece nezůstávají odkázáni na svoji slabost a na své prázdné ruce: Mohou a mají Boha jako Otce o vše prosit. Úpěnlivě a nebojácně, horlivě a horoucně prosit. I když se jim zdá, že jsou odmítnuti, i když se jim zdá, že je Bůh nechce vyslyšet. Právě ten příběh o dvou mužích učí horlivosti a neodbytnosti proseb. A v této souvislosti si uvědomme, jak jsme odhaleni často jako nehorliví prosebníci, jak se urážíme, když hned nejsme vyslyšení, jak uražení odcházíme od Boha, když nám hned neodpoví. My sami si dáváme na čas, když nás Pán Bůh volá; dnes ani zítra na něj nemáme čas, někdo i léta odkládá odpověď na jeho volání. Proč se tak urážíme, když on nám neodpoví hned? Proste, hledejte a tlučte, trpělivě ale také neodbytně, nenechte se odradit, stojí to za to: „Proste, a bude vám dáno; hledejte

a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.“ To, že Ježíš přidá ono „hleďte“, ukazuje, že prosit není bez práce a námahy. Ale není to námaha vynaložená zbytečně: „každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno“.

Bůh, ve kterého věříme a ke kterému nás Ježíš učí volat Otče, to není Bůh vesmírných koloběhů, první Hybatel, který nemá čas na trápení člověka, ztraceného a uondaného ve svých zmatcích. Bůh si udělá pro člověka čas. Z toho se smíme a máme radovat. Bohu nejsme cizí a nepovažuje naše přání za dětinská, i když mnohdy taková jsou. Jako Otec, který miluje své děti, jim dává dobré dary.

To nám otevírá další roviny zvěsti oddílu, který jsme četli. Bůh nám nedává cokoli, ale dává nám dobré, to co skutečně potřebujeme. Příklad s otcem rodiny, který nedá svému dítěti to, co zabíjí (to je onen had a štír), když dítě prosí o to, co je k životu (to je ono vejce a ryba), je možno rozšířit: i když dítě prosí o to, co je zlé, moudrý a dobrý otec mu to nedá. Nedáme batoleti sirky, ostrý nůž a většímu dítěti láhev s rumem, byť o to prosilo. Víme, že je to nebezpečné. Tím víc Otec v nebesích, který je dobrý a zloby v něm není - nedá nám to, co není dobrého, co by nám mohlo ublížit, zkazit nás a rozmnožit hřích, ve kterém vězíme už dost a dost. Zde je možná odpověď na věčnou lidskou otázku: tolik jsem Pána Boha prosil o to a to, a on mi to nedal! Co když jsem chtěl něco, co by mi nebylo k dobrému, co by mi ublížilo ve svých důsledcích? Bůh vyslýchá naše prosby i negativně - nedá nám to, co je ke zlému, ale dá nám to, co skutečně potřebujeme, abychom žili život nového stvoření, tak jak se Pánu Bohu líbí.

Právě prosby modlitby Páně nám ukazují, co skutečně potřebujeme a co je dobré pro nás: Aby Boží jméno bylo mezi námi svaté, aby království Boží bylo mezi námi, abychom netrpěli hladem, aby mezi námi platila Boží vůle, aby odpuštění bylo základní normou vztahu mezi námi lidmi a abychom neupadali v pokušení, abychom se dovedli vzepřít zlému, když Pán Bůh mu říká jasné NE.

Prosíme tedy svého nebeského Otce, aby přispěl na pomoc naší víře. Křesťan jako Boží dítě neprosí o cokoli, nechce na Pánu Bohu, aby zaskočil za jeho lenost, aby suploval jeho nezáměr. Nemůžeme chtít, aby Pán Bůh dělal za nás to, co dal on za úkol nám, co je našim posláním na této zemi. Například: je falešné, když studenti před maturitou spěchají do kostela, aby dobře odmaturovali — Pán Bůh se nebude za ně učit matematiku, tak jako to nebudou dělat ani jejich otcové na zemi. A tak bychom mohli pokračovat. Asi i proto evangelista Lukáš nahradil dobré věci, o kterých mluví Matouš, Duchem svatým. To je souhrn všeho dobrého, ano to je to nejlepší a největší, co může člověk dostat. Ale jasně to taky odpovídá, že měřítkem oné „dobroty“ věci není člověk a jeho přání, ale sám Bůh.

To, co skutečně potřebujeme, co náš život naplní, je Duch svatý. To je jistě Duch Utěšitel, ale také Duch pravdy - on a nikdo jiný nás vytrhuje z našich představ o Bohu i o nás a staví nám před oči Ježíše Krista jako toho, ve kterém je Bůh našim Otcem.

Duch svatý nám dává tedy sílu k tomu, abychom žili jako Boží děti. Nemusíme mít strach, že neporozumíme, kdo je Bůh, nemusíme mít strach, že se nám Ježíš ztratí v historii a Kristus v humanitě — Duch svatý je darem, který nám Ježíše postaví do srdce i do mysli jako našeho Pána a Spasitele, jako Vykupitele, který navrácí život kdysi v Adamovi ztracený. „Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí?“

V této jistotě, že Otec z nebe dá, smíme a jistě máme prosit. Smíme a máme se modlit, nenechat se odradit. Vzpomeňme na Jákoba, jak se modlí u potoka Jabok, vzpomeňme na Abrahama, přimlouvajícího se za Sodomu a Gomoru. A mnoho prosebníků v celém Písmu svatém bychom našli. Až k samému Pánu Ježíši Kristu, který se tu noc před křížem přehorlivě modlí a svoje prosby končí slov: „Ne má, ale tvá vůle se staň“. Stejně učí modlit se i nás.

Modlitba

Pane a Bože náš, děkujeme ti, že nám otevíráš ústa i srdce a myslí k modlitbě, ano že se nám dáváš poznat jako milostivý Otec, kterému smíme přinášet všechno to, co nás tíží a trápí, své bolesti stejně tak jako radosti.

Děkujeme ti, že nás vyslýcháš, i když slova jsou všelijak koktavá a myšlenky popletené. A děkujeme ti, že nám dáváš to, co je k dobrému, a nenaplňuješ naše tužby tam, kde jsou pošetilé ano svévolné. Prosíme, prosad' svoji vůli mezi námi tady na zemi, jako platí v nebi. Pro Krista, který s tebou v jednotě Ducha svatého žije i kraluje, oslav své jméno mezi námi i po vši zemi!

Amen